

PRISISTATYMAS „POEZIJOS PAVASARYJE“

Išlendame kaip tie „pilypai iš kanapių“, nežinome net nuo ko pradėti: tebelaukiame pirmosios knygelės.

O norėtusi kalbėti apie tuos, kuriems sunku, kurie nesugeba prisitaikyti, nemoka gyventi. Ne apie tą, iš viršelio besišypsančią moterį, – apie kasdienišką, pervargusią, nervingą: nuolatiniai rūpesčiai, nuslėptos bėdos, nerimas, trūkstamo dvasinio gyvenimo ilgesys. Tarnyba, visuomeninė veikla, kolektyvas, kvalifikacijos kėlimas – ir tik po to – šeima, namai? Ar ne per sprangūs, ar ne per brangūs tie emancipacijos* vaisiai? Namai, kurių taip ilgai neturime, – ankšti bendrabučiai, butai standartinius mikrorajonus – ar tai išsvajota erdvė kiekvieno individo savimonei, intymumui? Kartais atrodo – lyg prarastume tą jausmą. Gal todėl R. Polanskio (Romano Polańskiego) *Tesę*** priimame kaip nepaprasto grožio pasaulį, beviltiškai prarastą.

Ir dar – norėtusi, kad būtų įteisinta (nežinau net kaip pavadinti) „nevyriškoji“ poezija. Ji nutylima, neįvertinama, lyg brūkštelėta referatų paraštėse (tie amžini – kokie neteisingi! – „panelė su baltom pirštinaitem“). Prozoje klasikinės tokios literatūros pavyzdys galėtų būti S. Brontės (Sh. Bronte) *Džeinė Eir* (pas mus – Šatrijos Raganos *Viktutė*). *Džeinė Eir* visai ne šedevras, bet tokios krypties literatūra būtina mūsų psichikai. Tad ar nereikėtų pripažinti ir tokios poezijos – bent jau galimybę?

Vis dažniau imame į rankas autobiografines knygas. Nusibodo, neįaudina, erzina neautentiški, išgalvoti, per daug bendri kūriniai, jaunųjų ir vyresniųjų. Jaučiame asmenybės ilgesį. Traukia, kas tikra, neišgalvota, pergyventa, iškentėta – širdim ir kailiu. Todėl ir skaitome *Raštų* paskutinius tomus: laiškus, dienoraščius (F. Dostojevskio, R. M. Rilke's (R. M. Rilke'ės), F. Kafkos (F. Kafkos), M. Prusto (M. Prousto), kuičiamės po mokslines biografijas, ieškome prototipų, įsižiūrime į senoviškas fotografijas, lyginame išlikusius veidus. Nors ir laišškai, ir dienoraščiai – tik autentiškoji, o ne meninė tiesa. Arba ieškome pačių ankstyvųjų kūrinių, neužbaigtų, variantų – tų, kurie tapo pradžia ir medžiaga pagrindiniams darbams. Trokštame kuo geriau pažinti tą, kuris mums brangus ir artimas.

Žinoma, poezija kažin ar gali padėti tiems, apie kuriuos norėtusi rašyti, bet jaučiu pareigą – būtent apie juos. Gal juokinga, kvaila ir senamadiška, tačiau norėtusi užfiksuoti specifinę realybės dalelę, kurią gal bent kiek pažįstu, pateikti liudijimą, o svarbiausia – paversti poezija (nors nežinia ar pavyktų).

Poezijos pavasaris, Vilnius: Vaga, 1984.

Nijolė Miliauskaitė, prisistatymas „Poezijos pavasaryje“, *Moteris su lauko gėlėmis. Knyga apie Nijolę Miliauskaitę*, Vilnius: Lietuvos Rašytojų sąjungos leidykla, 2003, p. 220.

* Emancipacija – asmens išlaisvėjimas iš įvairių visuomeninių, socialinės aplinkos sukeltų suvaržymų. (Red.)

** Roman Polański, *Tess*, 1977. (Red.)